

شیوع کووید 19 باعث بی‌توجهی به اچ‌آی‌وی) (ایدز) شد

24 مهر 1402

دکتر حمید عمادی کوچک/فوق تخصص بیماری‌های عفونی

امروز، مهم‌ترین و شایع‌ترین بیماری‌های عفونی مهم و قابل توجه در کشور ما، بروسلوز (تب مالت) توبرکلوز (سل) کووید، عفونت‌های دستگاه تنفس فوقانی، عفونت پنوموکوک (ذات‌الریه) بیماری‌های قارچی در زمینه نقص ایمنی مثل کاندیدا و آسپرژیلوس، بیماری ایدز، هپاتیت B و C است و باید نگران مردم کشورمان باشیم.

سال‌های دور هم با شیوع بیماری جذام و در مقطعی هم بابت بیماری تیفوئید (حصبه) به خاطر دفع نامناسب زباله و فاضلاب مشکلات زیادی داشتیم اما مدت‌هاست موارد جدید از این دو بیماری در کشور ندیده‌ایم. در مقطعی هم، بیماری مالاریا در کشور خیلی زیاد بود ولی الان خیلی خیلی کم شده است. بیماری سالک هم در مقطعی خیلی زیاد بود و مدت‌ها قبل یک مورد اپیدمی در اصفهان داشتیم اما این بیماری هم کنترل شد و امروز موارد آن را کم می‌بینیم. بیماری لپتوسپیروز در استان‌های شمالی کشور زیاد داریم که باید جدی گرفته شود؛ این بیماری شالیکارها است که عامل بیماری‌زا، به واسطه ادرار موش و جوندگان در آب‌های سطحی، قابل انتقال است و در شمال کشور شایع است و هنوز دغدغه مهمی محسوب می‌شود. بعد از ایام اربعین هم شاهد عفونت‌های تنفسی بودیم و برخی زائران بعد از بازگشت به کشور عمدتاً بیمار بودند، ولی شکر خدا در کل جامعه اپیدمی نداشتیم.

با توجه به اینکه مهاجر از افغانستان داریم و چون برای افغان‌ها واکسیناسیون جدی و دقیق انجام نشده، تذکر بابت چند نکته لازم است. موضوع مهاجرت افغان‌ها به ایران یک بحث جدی است و باید توسط دولتمردان نیز جدی گرفته شود. افغانی‌ها مردم خوب، کوشا، کم‌توقع و پرتلاشند و افراد صاحبکار ترجیح می‌دهند از افغان‌ها که افراد متعهدی هستند، بیشتر استفاده کنند. مهاجرت آنان بعد از روی کار آمدن طالبان زیاد شده ولی باید توجه داشت که زیرساخت‌های بهداشتی افغانستان و گسترش واکسیناسیون و مراقبت از بیماری‌ها در آنجا همانند ایران نبوده و شاید برخی از این عزیزان واکسینه نشده باشند و احتمال انتقال برخی بیماری‌ها را نیز داشته باشند!

مرکز مشاوره حال خوب. دکتر کبری درویش پیشه

بحث سل و بیماری هپاتیت را در این افراد باید جدی گرفت چون امکان دارد برخی از این افراد ناقل باشند، پس باید دقت کافی داشت. اپیدمی کرونا طی سال‌های اخیر در بی‌توجهی به برخی دیگر از بیماری‌ها دخیل بود. البته پدیده‌ای مانند ازدواج سفید را نیز شاهد هستیم که دشوار شدن شرایط ازدواج و بروز مشکلات اقتصادی یا اشتغال در بین جوانان به این مشکل دامن زده است.

عدم پايبندی در بين افراد جامعه موجب شده تا عده‌اي روابط جنسي خارج از چارچوب خانواده و ازدواج برقرار کنند که همين موضوع در کنار تعدد شريك جنسي يا داشتن شريك جنسي مشترك مي‌تواند موجب گسترش بيماري‌هاي مرتبط با اين پديده ناگوار از جمله ايدز باشد.

قطعا شيوع بيماري ايدز با اين روند بيشتر خواهد شد؛ متاسفانه طي اين مدت نيز آمار آلودگي و ابتلا بالا رفته است. اگر اقدام جدي و هدفمندی براي کنترل اين موضوع نداشته باشيم احتمال دارد در آينده به دليل بي‌توجهي، پشيمان شويم. بايد هشدارهاي لازم را به‌طور مکرر در جامعه بيان کنيم و افراد را آگاهي بدهيم، همچنين آزمايشات لازم را نيز گسترش بدهيم تا افراد آلوده به موقع شناسايي شوند. مبتلايان را بايد هرچه سريع‌تر به درمان برسانيم و نگذاريم افراد آلوده باعث اشاعه و گسترش اين بيماري در کشور شوند. با درمان‌هاي موجود در کشور، كيفيت زندگي فرد بهتر مي‌شود و مانع انتشار بيماري نيز خواهد شد.

بايد تبليغات عليه ايدز بيشتر شود تا توجه مردم نيز بالاتر برود. عامل شيوع ايدز در کشور طي يك مقطع زماني، اعتياد تزريقي (به ويژه در ميان معتادان) بود ولي الان بحث اعتياد تزريقي آنقدر جدي نيست که متاسفانه بحث روابط ناسالم جنسي آنقدر مهم و نگران‌کننده است که منجر به اشاعه بيماري مي‌شود. اينکه يك مرد يا زن جوان با نفر ديگري پيش از اين، ارتباط جنسي داشته يا خير، نکته بسيار مهمي است. اينکه از سابقه افراد که آيا قبلا با کسي دوست بوده و ارتباط جنسي داشته مطمئن يا مطلع هستيد يا خير، نکته مهمي است. تحقيق و جست‌وجو در گذشته يك شريك جنسي و دادن آزمايشات لازم براي تشخيص احتمالي ابتلا به بيماري‌هاي ايدز و هپاتيت خيلي مهم است.

افراد مي‌توانند به سادگي از شريك جنسي آلوده قبلي خود آلوده و مبتلا شوند و اين ويروس و بيماري را به شريك جنسي جديد خود نيز انتقال بدهند. بيماري ايدز يك عمر فرد را درگير مي‌کند و بايد همه بدانند که در روابط جنسي خود بايد حتما از کاندوم استفاده کنند. اگر چه دسترسي به کاندوم نسبت به گذشته دشوار شده و قيمت آن بالاست و رايجان نيست و امروزه موضوعاتي مانند فرزند آوري اغلب مورد توجه قرار دارد و امروزه کشور به دنبال روش‌هاي افزايش جمعيت است تا دچار افت جمعيت نشويم؛ با همين سياست‌گذاري، توزيع کاندوم رايجان در مراکز بهداشتي از دستور کار خارج شده ولي جوانان نبايد نسبت به اين وسيله پيشگيري از بيماري بي‌مهري کنند؛ بايد به کاندوم توجه کنيم و حتما در دسترس باشد. اگرچه گران است ولي مردم بايد در صورت برقراري ارتباط جنسي، هزينه تهيه کاندوم را نيز در کنار هزينه‌هاي جانبي رابطه خود حتما در نظر بگيرند و در اين خصوص جدي باشند. اين تفکر که شريك جنسي شما الان با کسي نيست، اشتباه بزرگ و عامل گمراهي يا اعتماد بي‌مورد است چون امکان دارد الان با کسي نباشد ولي قبلا شايد با فرد ديگري بوده است!!! من پيشنهاده مي‌کنم قبل از شروع هر رابطه، هر دو نفر براي کسب اطمینان بيشتر و جلوگیری از انتقال احتمالي بيماري، حتما به‌طور داوطلبانه به آزمايشگاه بروند.

نبايد انتظار داشت که دولت در اين خصوص کمي بکند پس بايد براي سلامتي خود اقدام لازم را انجام داد. البته در بيمارستان امام خميني و برخي مراکز درمانی کشور و تقريبا در همه استان‌ها مرکز مشاوره رفتارهاي پرخطر جنسي فعال و برقرار است و مراجعان متعددي دارد. اين مراکز هميشه پر از مراجعان جوان است چون آزمايشگاه اينجا رايجان است.

اگر افراد رابطه پر خطر جنسي داشتند يا حين فعاليت جنسي نامطمئن، كاندوم آنها پاره شد بايد حداكثر تا 72 ساعت بعد از مواجهه به مراكز مشاوره رفتارهاي پر خطر جنسي دانشگاهي يا نزديك محل زندگي خود مراجعه كنند تا اولين اقدامات درماني و دارويي مهم در زمان طلایي انجام شود. اگر به موقع دارو دريافت كنند و تا يك ماه مصرف كنند، صد درصد از ابتلا پيشگيري خواهد كرد. ممكن است يك جوان در حالت مستي يا مصرف دارو، رابطه پرخطر جنسي برقرار كرده و به همين خاطر بعد از هوشياري بايد حداكثر تا سه روز بعد اقدام لازم و فوري را انجام دهد.

متاسفانه آمار ايدز در جهان بعد از دوران كوييد افزايش داشته و ايران نيز از اين موضوع مستثني نخواهد بود. وقتي ظرفيت هاي بهداشتي - درماني كشور، متوجه يك بيماري ديگر بشود از ساير مشكلات و بيماري ها غافل مي شويم.